

รายงานผล การถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
ตำบลไผ่ดำพัฒนา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

นางสาวเบญจมาศ ทองพูล
(เกษตรกรต้นแบบ)

ประจำปี 2568

คำนำ

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตำบลไผ่ดำพัฒนา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทองฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ ประสบการณ์ แนวคิด และกระบวนการทำงานของเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกรรายอื่น ตลอดจนเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาการผลิต สินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ การถอดบทเรียนครั้งนี้มุ่งเน้นให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ของเกษตรกรต้นแบบ ทั้งในด้านการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต การจัดการทรัพยากร การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลที่ได้ จากการถอดบทเรียนจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน ขยายผล และสนับสนุนกิจกรรมของ ศพก. ต่อไป

ขอขอบคุณเกษตรกรต้นแบบ ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานฉบับนี้เป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาการ เกษตรอย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอวิเศษชัยชาญ

สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรกรต้นแบบ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๑
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๕
ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน	๑๖
ภาคผนวก	๑๘

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
ข้อมูล ณ วันที่ ๖ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นางสาวเบญจมาศ ทองพูล
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๙ ม. ๔ ต. ไม้ดําพัฒนา อ. วิเศษชัยชาญ จ. อ่างทอง
โทรศัพท์ ๐๘๑-๓๐๔๕๑๕๒ Facebook: เบญจมาศ ทองพูล
Line: ๐๘๑-๓๐๔๕๑๕๒
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๘
๔. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะ/สาขาวิชา คณะ เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ ประกอบอาชีพอิสระ (ฟรีแลนซ์)
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๔๕๕,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๓ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - ๒.๑ แปลงเรียนรู้เกษตรผสมผสาน
 - ๒.๒ แปลงเรียนรู้การผลิตข้าวลดโลกร้อน
 - ๒.๓ แปลงเรียนรู้การปลูกพืชปลอดภัย
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - ๓.๑ ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่การเกษตรแบบผสมผสาน พืช สัตว์ ประมง

๓.๒ ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตข้าวเพื่อลดโลกร้อน

๓.๓ ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การปลูกพืชปลอดภัย การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกัน/กำจัดแมลงศัตรูพืช

๓.๔ ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การปรับปรุงบำรุงดิน

๓.๕ ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ บัญชีครัวเรือน องค์กรเกษตรกร การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๙ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๑.๑ การลดต้นทุนการผลิต
- ๔.๑.๒ การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๒.๑ เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่ โดยทำการเกษตรแบบแบบผสมผสาน พืช สัตว์ ประมง
- ๔.๒.๒ การผลิตข้าวเพื่อลดโลกร้อน
- ๔.๒.๓ การปลูกพืชปลอดภัย การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกัน/กำจัดแมลงศัตรูพืช
- ๔.๒.๔ การปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๒ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๓.๑ บัญชีครัวเรือน
- ๔.๓.๒ องค์การเกษตรกร
- ๔.๓.๓ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๓ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

ชื่อหลักสูตร: การผลิตข้าวเพื่อลดโลกร้อน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร :

๑. เพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้และความเข้าใจในแนวทางการผลิตข้าวที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
๒. เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และรักษาสิ่งแวดล้อม
๓. เพื่อสร้างความตระหนักในการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และลดผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศ
๔. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในแปลงนาได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

เนื้อหาของหลักสูตร: มุ่งเน้นการบูรณาการองค์ความรู้และเทคโนโลยี ๕ ด้านหลัก ดังนี้

๑. การใช้เทคโนโลยีเลเซอร์ในการปรับพื้นที่นา
 - หลักการทำงานของระบบเลเซอร์ในการปรับระดับพื้นที่
 - ประโยชน์ของการปรับพื้นที่นาให้เรียบสม่ำเสมอ เช่น การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและลดการปล่อยมีเทน
๒. การตรวจวิเคราะห์ดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์
 - ขั้นตอนการเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งวิเคราะห์
 - การอ่านผลวิเคราะห์และการคำนวณปริมาณปุ๋ย
 - ลดการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็นซึ่งเป็นต้นเหตุของก๊าซไนตรัสออกไซด์
๓. การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง
 - หลักการและวิธีปฏิบัติ
 - ประโยชน์ในการประหยัดน้ำและลดการเกิดก๊าซมีเทน
 - การติดตั้งท่อ และการวัดระดับน้ำในนา

๔. การไม่เผาฟางข้าวและการไถกลบตอซัง

- ผลกระทบของการเผาตอซังต่อสิ่งแวดล้อม
- การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเหมาะสม
- การใช้ฟางข้าวเพื่อปรับปรุงดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๕. หลักการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และการใช้สารชีวภัณฑ์

- หลักการ ๓ ถูก (ถูกวิธี ถูกเวลา ถูกอัตรา)
- การเลือกใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช
- ลดการตกค้างในผลผลิตและการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้:

- การบรรยาย โดยเกษตรกรต้นแบบที่เชี่ยวชาญด้านการลดโลกร้อนและเทคโนโลยีการเกษตร
- การฝึกปฏิบัติในแปลงนาเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีจริง
- การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างเกษตรกรต้นแบบและผู้เข้าร่วม
- การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผ่านกิจกรรมกลุ่ม เช่น การผลิตสารชีวภัณฑ์ การผลิตจุลินทรีย์หน่อกล้วย การทำน้ำหมักผลไม้ การทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เกษตรกรต้นแบบ มีบทบาทสำคัญในการสะท้อนปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่ผ่านการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร อุปสรรค/ปัญหา แนวทางการแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงจากการปฏิบัติงานในพื้นที่ และเสนอแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน เพื่อวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรร่วมกัน นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐและเกษตรกรในพื้นที่ ช่วยขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนในระดับจังหวัด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. มีการเตรียมการโดยการจัดประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการ ศพก. เครือข่าย เกษตรกรในพื้นที่ สำนักงานพัฒนาชุมชน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ ประมงอำเภอ สถานีพัฒนาที่ดิน ชลประทาน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และกำหนดแนวทางพัฒนา วางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการพัฒนาศักยภาพ ศพก. ให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้และเป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับผู้ที่สนใจ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตรมาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้เข้าไปศึกษาและเรียนรู้ “โรงเรียนชาวนา” จังหวัดอ่างทอง เป็นระยะเวลา ๒๐ สัปดาห์ ซึ่งโรงเรียนชาวนามีกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกรและช่วยเพิ่มพูนทักษะและพัฒนาความรู้แก่เกษตรกรเป็นการติดต่อทางปัญญาและมีการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริงในแปลงนาทุกสัปดาห์ตลอดฤดูกาลทำนาตั้งแต่เตรียมดินจนถึงการเก็บเกี่ยว รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเกษตรกรเพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรนำความรู้ของตนเองมาแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเกษตรในด้านต่างๆ ร่วมกัน และหลังจากจบหลักสูตรโรงเรียนชาวนา สามารถปรับเปลี่ยนการทำนา จากการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดแมลงมาใช้สารชีวภัณฑ์ ทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้ จึงจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไผ่ดำพัฒนา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ตำบลไผ่ดำพัฒนา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง โดยเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้สมาชิกและเกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน ต่อมาต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นภาวะความไม่แน่นอนด้านราคา ความเสี่ยงจากสภาพอากาศที่แปรปรวน ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น รวมถึงปัญหาการพึ่งพาปัจจัยภายนอกที่มากเกินไป ปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในอาชีพและคุณภาพชีวิตของครอบครัวโดยรวม มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม และศึกษาดูงานในแปลงเกษตรต้นแบบ ที่ประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และระบบเกษตรแบบผสมผสาน ข้าพเจ้าจึงปรับเปลี่ยนแนวทางใหม่ในการทำการเกษตรที่สามารถบูรณาการการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาผลผลิตชนิดเดียว อีกทั้งยังสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

และแหล่งน้ำ ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับครัวเรือน ผลที่ได้รับคือมีรายได้ที่หลากหลายมากขึ้น ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและตลาด อีกทั้งยังสามารถใช้แปลงเกษตรของตนเองเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้สนใจในชุมชน ถือเป็นก้าวสำคัญของการเปลี่ยนผ่านสู่วิถีเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ด้านแรงงาน (ขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากแรงงานมีอายุมากขึ้น และค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น)
- ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม แล้ง การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช)
- ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นแต่ราคาผลผลิตตกต่ำ
- ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม
- ความต้องการเพิ่มผลผลิตและรายได้อย่างยั่งยืน
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและที่ยั่งยืน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การลดปัญหาด้านแรงงาน มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น เครื่องหว่านปุ๋ย เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ รถฉีดยา ช่วยลดเวลาและแรงงาน การใช้ระบบน้ำอัตโนมัติ เช่น ใช้สปริงเกลอร์, ระบบน้ำหยด ลดการใช้แรงงานรดน้ำ และช่วยให้น้ำพอดีกับความต้องการของพืช

- การลดปัญหาเรื่องภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม แล้ง การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช) เนื่องจากในพื้นที่บริเวณศูนย์ฯ มักจะได้รับผลกระทบจากอุทกภัยบ่อยครั้ง จึงมีการวางแผนในการเพาะปลูกพืชให้สามารถเก็บเกี่ยวก่อนช่วงที่จะได้รับผลกระทบ มีความรู้ในการยืดหรือคงพันธุ์พืชด้วยเทคโนโลยีการเสริมรากแก้วของไม้ผล มีแปลงเรียนรู้เป็นแปลงพยากรณ์การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ปลูกพืชหมุนเวียนไม่ปลูกพืชซ้ำในพื้นที่เดิมเพื่อลดการสะสมของโรคและแมลงศัตรูพืช แล้วยังมีองค์ความรู้เรื่องการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกัน/กำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชได้

- การลดปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูงขึ้นแต่ราคาผลผลิตตกต่ำ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินช่วยลดต้นทุนการผลิต ไม่ต้องเสียเงินซื้อปุ๋ยเกินความจำเป็น ใช้ปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพในปริมาณที่เหมาะสม การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา, บาซิลลัส, บีที (Bacillus thuringiensis) ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัย ลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่า

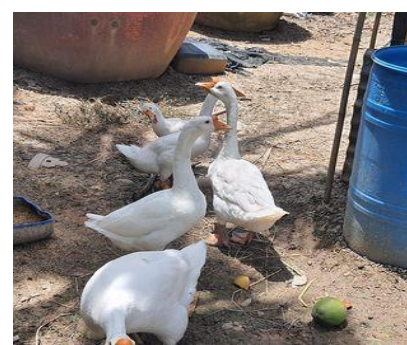

- การลดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใส่ปุ๋ยเฉพาะธาตุที่ขาดลดการสะสมของสารเคมีในดิน พื้นฟูความสมดุลของธาตุอาหารในดิน มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ เช่น ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยหมัก, น้ำหมักชีวภาพ เพื่อช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ช่วยให้นิเวศดินร่วนซุยและอุ้มน้ำดีขึ้น การใช้จุลินทรีย์ปรับปรุงดิน เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา, บาซิลลัส ช่วยย่อยสลายสารตกค้างในดิน ปรับปรุงโครงสร้างดิน และต้านเชื้อโรคในดิน และการปลูกพืชปุ๋ยสดและพืชคลุมดิน เช่น ปอเทือง หลังจากมีการเก็บเกี่ยวข้าวเรียบร้อยแล้ว เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดินเมื่อไถกลบ ทำให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดี ระบายอากาศได้มากขึ้น ช่วยฟื้นฟูดินที่เสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมี การปลูกปอเทืองคลุมดินระหว่างฤดูว่างเว้นการปลูกพืชหลัก

จะช่วยยับยั้งการเติบโตของวัชพืชลดความจำเป็นในการใช้สารกำจัดวัชพืช และปอเทืองยังสามารถดึงดูดแมลงที่เป็นประโยชน์ เช่น ผึ้ง และแมลง ช่วยผสมเกสรส่งเสริมระบบนิเวศอีกด้วย

- การเพิ่มผลผลิตและรายได้ที่ยั่งยืน คือ การทำการเกษตรผสมผสาน ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ใช้น้ำและทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเกื้อกูลกันในพื้นที่ ลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว มีรายได้หลายทางตลอดปี แล้วมีการทำการเกษตรแบบปลอดภัย คำนึงถึงสุขภาพของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งได้รับมาตรฐาน (GAP) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ทำให้สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคและสามารถกำหนดราคาจำหน่ายได้ในราคาที่ดีขึ้น มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าจากผลผลิต เช่น มะม่วงกวน กล้วยตาก หน่อไม้ดอง มะนาวดอง ลดปัญหาหาราคาผลผลิตตกต่ำ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- วิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่ และชนิดของพืชที่ปลูก เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม พร้อมทั้งเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสีย ต้นทุนและผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ
 - เตรียมการและวางแผนระยะเวลา และขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะกับรอบการผลิต
 - ทดลองใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรและติดตามผล บันทึกข้อมูลเปรียบเทียบกับ
- การทำการเกษตรแบบวิธีเดิม
- ปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรและเผยแพร่เพื่อขยายผล ถ้าหากได้ผลดีจึงทำการถ่ายทอดต่อยังเกษตรกรรายอื่น/ผู้ที่สนใจ แต่ถ้าหากยังเป็นวิธีที่ยังไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงวิธีหรือเปลี่ยนนวัตกรรมให้เหมาะกับบริบท

- เผยแพร่องค์ความรู้และประสบการณ์ด้านการเกษตรที่มีการปรับเปลี่ยนแล้วประสบความสำเร็จ และสาธิตในวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูการผลิตใหม่ (Filed Day) ฐานเรียนรู้ ศพก. หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืช ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ และหลากหลาย ทนต่อกระแสน้ำความต้องการผู้บริโภค สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงได้

การจดบันทึกข้อมูลการปลูกพืช การจัดทำบัญชีฟาร์ม เพื่อทราบรายละเอียด และต้นทุน ผลตอบแทน ในกิจกรรมการเกษตร ส่งผลให้มีข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถนำมาใช้เป็นตัวกำหนดการผลิตพืช เช่น การปลูกพืชผักต่างๆ หมุนเวียนกัน ลดความเสี่ยงด้านราคา และแมลงศัตรูพืช ในแต่ละช่วงฤดูกาล

การใช้แอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เช่น แอปพลิเคชันตรวจสอบสภาพอากาศ สามารถใช้เป็นข้อมูลการจัดการแปลงเกษตรได้ รวมถึงแอปพลิเคชัน สอบถามข้อมูลโรคแมลงศัตรูพืช เบื้องต้น และข้อมูลการผลิตปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์น้ำหมักชีวภาพต่างๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เน้นความปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

๒.ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๓ ไร่
๑.๒) ไม้ผล	พื้นที่ปลูกจำนวน ๓ ไร่
๑.๓) พืชผัก	พื้นที่ปลูกจำนวน ๒ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) เลี้ยงปลาเบญจพรรณ	จำนวน ๑ บ่อ
๒.๒) เลี้ยงกบ	จำนวน ๔๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) เป็ดไข่	จำนวน ๕๐ ตัว
๓.๒) ห่าน	จำนวน ๑๕ ตัว
๓.๓) สุกรแม่พันธุ์	จำนวน ๔ ตัว
๓.๔) ไก่พื้นเมือง	จำนวน ๕ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๔ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) มะม่วงกวน	จำนวน ๕๐ กิโลกรัมต่อปี
๔.๒) กัลยตาก	จำนวน ๕ กิโลกรัมต่อเดือน
๔.๓) หน่อไม้ดอง	จำนวน ๑๐ กิโลกรัมต่อเดือน
๔.๔) มะนาวดอง	จำนวน ๕ กิโลกรัมต่อเดือน

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าพันธุ์ข้าว	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน ๕๐ บาท/ไร่
๑.๓) ค่าปุ๋ยเคมี	เป็นเงิน ๑,๕๖๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าจ้างหว่านปุ๋ย (๒ รอบ)	เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าสารเคมี	เป็นเงิน ๒๒๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	เป็นเงิน ๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๗) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๘) ค่าขนส่ง	เป็นเงิน ๑๕๐ บาท/ไร่
๑.๙) ค่าแรงงาน	เป็นเงิน ๙๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๔,๑๘๐ บาท/ไร่

รายได้ ๘,๗๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก

เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๕๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ กล้วยน้ำว้า มะม่วง ไข่เป็ด กล้วยตาก หน่อไม้ดอง มะนาวดอง

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑,๒๕๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว กบ สุกร ตัวเป็ด ปลาเบญจพรรณ มะม่วงกวน

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๖๖,๒๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

- ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง การทำการเกษตรถือเป็นการผ่อนคลายจากการทำงานอื่น มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร มีความมั่นคงทางด้านอาหาร มีสุขภาพร่างกายที่ดีเนื่องจากการผลิตปลอดภัยจากสารเคมีและได้บริโภคผลผลิตที่ปลอดภัย

- ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น ช่วยส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน เช่น เกษตรกรที่เลี้ยงวัวภายในชุมชน มีรายได้จากการขายมูลวัวให้กับ ศพก. เกษตรกรที่เพาะปลูกข้าว มีรายได้จากการขายเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ ฟางข้าว ให้กับ ศพก. นำมาเป็นวัสดุคลุมดิน เพื่อรักษาความชื้นในดิน เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของคนในชุมชนทำให้เกิดความเชื่อมั่นและลงมือทำตาม และภายในชุมชนมีแหล่งการผลิตพืชผักปลอดภัยไว้บริโภคอย่างเพียงพอ

- ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน มีแหล่งเรียนรู้/องค์ความรู้ด้านการเกษตรของชุมชน พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น เกิดการรวมกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนเกิดความสามัคคี มีการเชื่อมโยงเครือข่ายแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน สร้างเศรษฐกิจฐานรากเข้มแข็งมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีคุณภาพ สร้างรายได้หมุนเวียน และสามารถเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นได้อีกด้วย

๓.ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เกษตรกรต้นแบบทำการวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ย ซึ่งช่วยให้ใส่ปุ๋ยได้ตรงตามความต้องการของพืช ไม่ใส่มากเกินไปจนเกิดการสะสมในดินหรือไหลลงสู่แหล่งน้ำ การใช้ปุ๋ยอย่างพอเหมาะนี้ช่วยลดมลพิษและรักษาคุณภาพดินในระยะยาว นอกจากนี้ยังใช้ระบบน้ำหยดในการให้น้ำแก่พืชผัก ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยประหยัดน้ำมากกว่าการให้น้ำแบบราดหรือใช้สายยางทั่วไป ช่วยให้ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและลดการสูญเสียโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะในช่วงหน้าแล้งที่น้ำมีจำกัด และลดการใช้สารเคมี โดยหันมาใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช หรือการใช้น้ำหมักชีวภาพที่ผลิตเองจากวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนและชุมชน วิธีนี้ไม่เพียงแต่ลดต้นทุนแต่ยังช่วยลดสารตกค้างในดินและน้ำ ทำให้สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกษตรและชุมชนโดยรอบปลอดภัยมากขึ้น และสุดท้ายแนวคิดในการเกษตรผสมผสานแบบปลอดภัย ปลูกพืชหลากหลายชนิดในแปลงเดียวกัน ช่วยรักษาความ

หลากหลายของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ลดการพึ่งพาสารเคมี และสร้างสมดุลให้กับธรรมชาติ จากการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมข้างต้นมาปรับใช้ ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผลผลิตดีขึ้น แต่ยังเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในชุมชนได้นำไปปรับใช้ต่อไปได้อีกด้วย

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต เพิ่มรายได้ให้เกษตรกร
- ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ สามารถปลูกพืชหมุนเวียนได้ตลอดทั้งปี
- ช่วยให้ระบบนิเวศมีความสมดุลและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สร้างความมั่นคงทางอาหารในระยะยาว
- สุขภาพร่างกายและคุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างยั่งยืน
- ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- มีความรู้ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่ภายในชุมชน เช่น สภาพดิน ระดับพื้นที่
- มีความรู้ระบบชลประทาน และแหล่งน้ำ
- มีความรู้ข้อมูลการปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เป็นเกษตรกรต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลักอำเภอวิเศษชัยชาญ ที่มีความรู้ความเข้าใจขององค์ความรู้ด้านการเกษตรในหลายๆด้าน

- เป็นสถานที่จัดอบรม ศึกษาดูงาน และวิทยากรถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำการเกษตรแบบผสมผสานในการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)

- เป็นจุดสร้างเครือข่ายเกษตรกร เพราะเป็นทั้งศูนย์กลางความรู้และพื้นที่พบปะแลกเปลี่ยนของเกษตรกรในพื้นที่

- ศพก. หลัก เป็นที่รู้จักของเกษตรกร และหน่วยงานภาครัฐ/ เอกชน ในพื้นที่

- ศพก. หลัก มีวิทยากรประจำศูนย์ฯ สามารถบรรยายให้ความรู้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเยี่ยมชมเรียนรู้ได้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

- มีคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ฯ ได้อย่างเข้มแข็ง และมีเครือข่าย

- เป็นสถานที่จัดอบรมให้ความรู้การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และเรื่องการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อขับเคลื่อนมาตรการ/นโยบายของภาครัฐ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- เกษตรกรต้นแบบเป็นอาสาสมัครเกษตรกรในหลายๆด้าน เช่น อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน หมอดินอาสา ครูบัญชีอาสา สามารถให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ได้แก่ การจัดการดินและปุ๋ย การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน วิธีการปรับปรุงบำรุงดิน การทำน้ำหมักชีวภาพ การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกัน/กำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชให้กับเกษตรกรภายในชุมชนได้ทันทั่วถึง

- มีการจัดทำแปลงเรียนรู้เป็นแปลงต้นแบบให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจศึกษา เพื่อนำไปปรับใช้กับการเกษตรของผู้ที่สนใจ

- เป็นจุดรวบรวมความรู้ เทคโนโลยี และผลิตภัณฑ์ต่างๆของหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น สารเร่ง พด. สูตรต่างๆ น้ำหมักชีวภาพของสถานีพัฒนาที่ดิน สารชีวภัณฑ์ในการป้องกัน/กำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชของสำนักงานเกษตรอำเภอ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ข่าวสารการแจ้งเตือนสถานการณ์การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช

- ถ่ายทอดข่าวสารให้กับเกษตรกรในพื้นที่เข้ามาในศูนย์ฯ ประชุมหมู่บ้าน, กลุ่มไลน์, เฟซบุ๊ก ช่วยประชาสัมพันธ์โครงการสนับสนุนจากทางภาครัฐ

- เป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการเกษตรจากแปลงเรียนรู้จริง เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน, การผลิตพืชผักปลอดภัย, การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า, แปลงเรียนรู้ของศพก. จะเป็นตัวอย่างที่เกษตรกรมาเรียนรู้ได้จริง เห็นผลจริง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- มีการขยายผลองค์ความรู้ทางการเกษตรผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ กลุ่มไลน์หมู่บ้าน ไลน์กลุ่ม ศพก.อ.วิเศษชัยชาญ ไลน์กลุ่มแจ้งข่าวสารเกษตร อ.วิเศษชัยชาญ ช่องทาง Social ส่วนตัว Facebook, TikTok แชรข้อมูลด้านการเกษตรที่เป็นปัจจุบันและมีประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ

- การประชุมต่างๆ ตามวาระ เช่น การประชุมกรรมการหมู่บ้าน การประชุมเวทีหมู่บ้าน การประชุมเครือข่ายสภาเกษตรกร เป็นต้น

- ขยายผลผ่านการเป็นวิทยากรในการจัดอบรม/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ เช่น การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) การจัดอบรมเกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่ ตามโครงการของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- เป็นศูนย์เรียนรู้ฯ และแปลงต้นแบบให้กับเกษตรกรหรือบุคคลที่สนใจ เข้ามาศึกษาดูงาน

- สมาชิกกลุ่มสามารถขยายผลเรื่องการทำการเกษตรแบบผสมผสาน การผลิตข้าวเพื่อลดโลกร้อนไปสู่เกษตรกรกลุ่มอื่นๆ ที่มีความสนใจได้

- มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อร่วมกันทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และการขยายสารชีวภัณฑ์

- มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชนของหน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอวิเศษชัยชาญ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- ประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรและผู้สนใจภายในชุมชน เพื่อให้ทราบถึงข่าวสารทางด้านการเกษตรตามสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การเตือนสถานการณ์การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช การหยุดเผาและแนวทางการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

- การวางแผนการผลิตของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อสามารถบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านเวลา พื้นที่ แรงงาน และต้นทุนการผลิต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด และลดความเสี่ยงจากปัญหาด้านราคา ภัยธรรมชาติ หรือปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ และขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- เป็นผู้นำในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร โดยใช้แปลงเรียนรู้ของตนเองเป็นแปลงต้นแบบ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเกษตรร่วมกันในชุมชน

- ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย และสามารถปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

- เสริมสร้างเครือข่ายและสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง และขยายผลสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- แหล่งเรียนรู้ของชุมชน เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรด้านต่างๆ มีแปลงเรียนรู้ที่เป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจในชุมชนเข้ามาเรียนรู้ เยี่ยมชมกิจกรรมการทำการเกษตร และสามารถลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

- แหล่งความมั่นคงทางอาหารให้กับตนเอง ครอบครัว และคนในชุมชน เพื่อมีพืชผักปลอดภัยไว้บริโภคอย่างเพียงพอ ดีต่อสุขภาพ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน ช่วยให้คนในชุมชนปรับวิถีคิดแบบใหม่ ไม่ยึดติดกับการทำการเกษตรแบบเดิม หันกลับมาทำการเกษตรปลอดภัยที่รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม และยังมีส่วนช่วยให้ชุมชนฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น

- เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านการเกษตร จนเป็นที่ยอมรับในระดับอำเภอและระดับจังหวัด
- เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานราชการ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนผู้ประสานงานในองค์กรของต่างประเทศ เช่น Giz

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เกษตรกรต้นแบบ มีความประพฤติดี เป็นผู้นำอาสาให้กับหน่วยงานต่างๆในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ในการประชาสัมพันธ์ ประสานงาน เป็นกระบอกเสียงให้กับคนในชุมชน และเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความรัก ความสามัคคี และเกิดการพัฒนายั่งยืน

- เป็นวิทยากรประจำตำบลด้านการเกษตรในพื้นที่ ตัวแทนด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ตัวแทนด้านการพัฒนากองทุน คณะกรรมการสภาครอบครัว และผู้ยากจนประสานงานในด้านต่างๆของตำบล

- รับฟังและร่วมแก้ไขปัญหาให้กับคนในชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เกษตรกรต้นแบบ เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในหลายๆ ด้าน ดำรงชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำหลักการคิดวิเคราะห์มาปรับใช้ในการทำงาน มุ่งเน้นการทำการเกษตรแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อุทิศตนทำงานด้วยความเสียสละ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม โครงการจิตอาสาพัฒนาในพื้นที่ต่างๆ ในระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เป็นที่รักของคนในชุมชน และเป็นผู้ปฏิบัติตนตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้น เป็นผู้ที่ยอมรับฟังเหตุผลของคนอื่น การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น ที่ปรึกษาด้านการเกษตรและด้านต่างๆ เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและอื่นๆ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำงานด้วยความตั้งใจ ผลผลิตปลอดภัย เกิดความภาคภูมิใจ สร้างความยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.๑ นางสาวรัชชี อรรถลาภี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
๑.๒ นายวินัย แสงฤทธิ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๓ นายเกรียงไกร วงษ์ปาน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๔ นางสาวภัทราภรณ์ ทรัพย์อุดมมาก	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๑.๕ นางสาวธนานิษฐ์ ธนชัยบุญญาพจน์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๑.๖ นายปูลวัฒน์ เปาอินทร์	นักศึกษาฝึกงานมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- ติดต่อประสานงานเกษตรกรต้นแบบ เพื่อการเข้าร่วมกิจกรรมถอดบทเรียน
- เตรียมความพร้อม ด้วยการวางแผนวิธีเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ การแลกเปลี่ยนวิธีการเก็บข้อมูล และการเยี่ยมชมกิจกรรมภายในศูนย์
- การเก็บข้อมูล ด้วยการบันทึกภาพถ่ายและวิดีโอ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำ VTR เผยแพร่ต่อไป

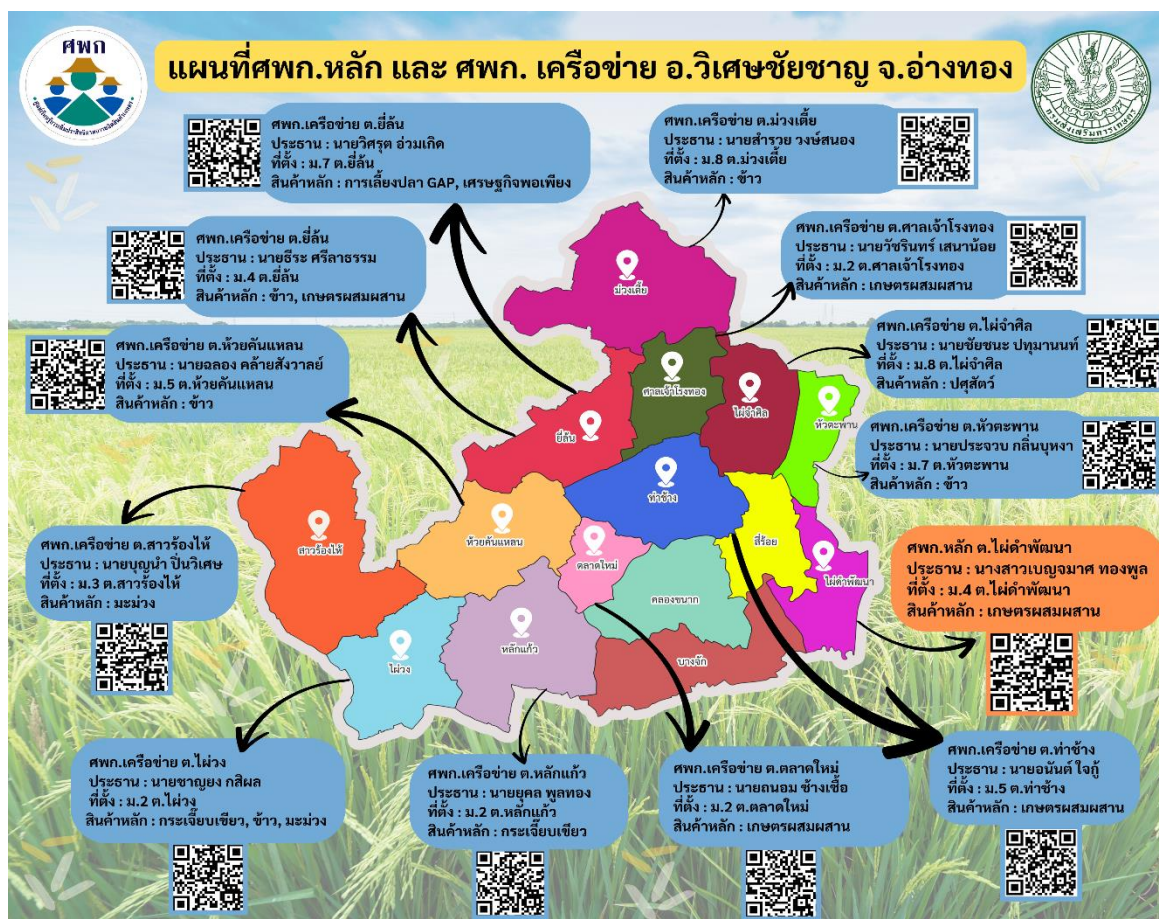

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

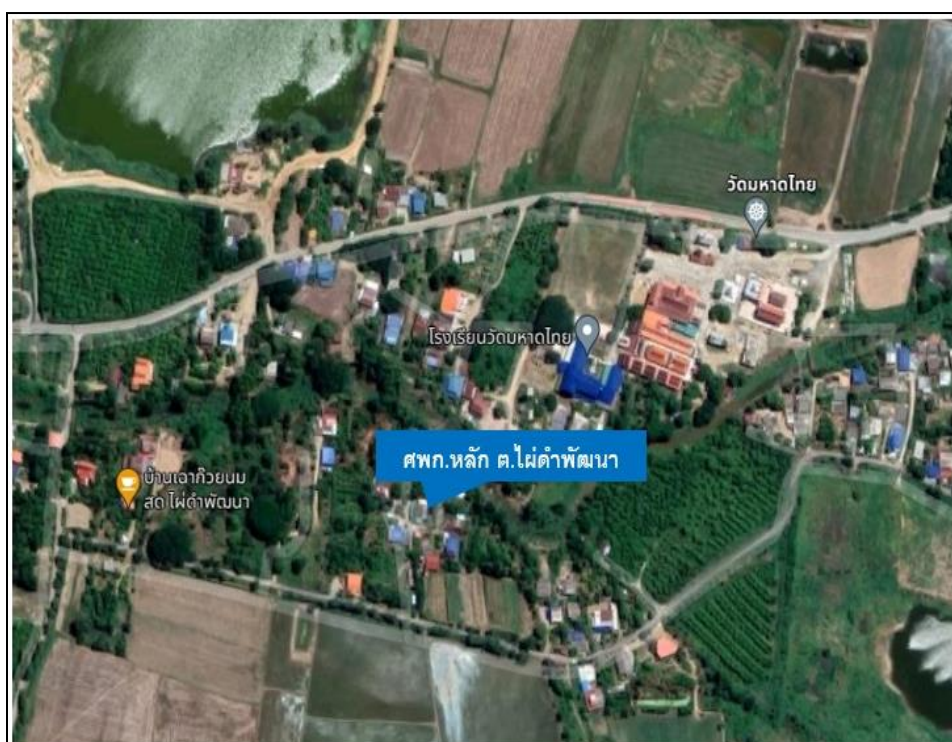
- อุปสรรคในการถอดบทเรียน ได้แก่ เนื่องจากเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ จึงทำให้มีภารกิจงานจำนวนมาก ในการถอดบทเรียน จึงต้องดำเนินการอย่างครอบคลุมและใช้เวลาอย่างเหมาะสม

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และ ศพก.เครือข่าย
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก

แผนปฏิบัติการบูรณาการ ศพก. อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง					
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานสนับสนุน	รายละเอียดกิจกรรม	ระยะเวลา	เป้าหมาย
๑	การจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน	สำนักงานเกษตรอำเภอวิเศษชัยชาญ	๑.๑ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืช	พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๖๘	เกษตรกรทั้งในและนอกที่สนใจ
			๑.๒ การใช้สารชีวภัณฑ์ และปุ๋ยอินทรีย์		
๒	การวิเคราะห์ดินและปรับปรุงบำรุงดิน	สถานีพัฒนาที่ดิน	- ตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างดิน	มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๙	เกษตรกรทั้งในและนอกที่สนใจ
			- ให้คำแนะนำการใช้วัสดุปรับปรุงดิน		
๓	การจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน	สำนักงานเกษตรอำเภอวิเศษชัยชาญ	๑.๑ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืช	เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๙	เกษตรกรทั้งในและนอกที่สนใจ
			๑.๒ การใช้สารชีวภัณฑ์ และปุ๋ยอินทรีย์		
๔	การตลาดและเชื่อมโยงเครือข่ายการจำหน่าย	พาณิชย์จังหวัด / สหกรณ์จังหวัด	- จัดหาช่องทางจำหน่ายออนไลน์ / ออฟไลน์	กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๙	เกษตรกรทั้งในและนอกที่สนใจ
			- สร้างเครือข่ายตลาด		
๕	ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	คณะกรรมการ ศพก. / สำนักงานเกษตรอำเภอ	- ประเมินความพึงพอใจ	กันยายน - ตุลาคม ๒๕๖๙	รับฟังข้อเสนอแนะและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
			- ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม		

ภาพประกอบกิจกรรมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

ภาพประกอบกิจกรรมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

